

Oppstart av egen praksis

Enten du er nyutdannet veterinær eller har praktisert en stund, er kanskje tiden kommet da du ønsker å starte egen virksomhet. Godt forarbeid er viktig for å lykkes. Ideen må være realistisk, du må være forberedt på den innsatsen som skal til for å få virksomheten i gang, og du må ha utholdenhet og tålmodighet for å drive den over tid.

Utvikling av en forretningsplan før du starter opp vil gi en bedre oversikt over konsekvensene av dine planer før de realiseres. En forretningsplan er dessuten en forutsetning når du skal presentere din forretningsidé overfor långivere, myndigheter, samarbeidspartnere og så videre. Forretningsplanen skal gi en systematisk evaluering og presentasjon av din virksomhet. Mal for utvikling av en forretningsplan finner du blant annet på www.bedin.no. Når planen er på plass, vil nye utfordringer rundt organisering og registrering av foretaket oppstå. Administrering av økonomien i foretaket må også ivretas.

I denne første artikkelen i en artikkelserie på fire tar vi for oss oppstart og drift av praksis. I denne artikkelen vil vi gi tips og råd til å løse de utfordringene du møter i etableringsfasen, samt for administrering av økonomien i virksomheten. Den andre artikkelen i serien vil omfatte regnskapsplikten og virksomhetens regnskap, behandlingen av skatter og avgifter og formaliteter i forbindelse med årsslutt. I den tredje artikkelen vil vi gi en innføring i de ulike elementene innenfor blant annet økonomisk styring; budsjettering, finansiering, likviditetsoppfølging og logistikk. Artikkelserien avsluttes med en gjennomgang av de ulike selskapsformene man kan velge, og viktige faktorer som må tas i betraktning ved valg av selskapsform.

Praktiske forhold ved etablering av virksomhet

Valg av selskapsform

Et av de første spørsmålene man må ta stilling til ved etablering av egen virksomhet, er hvilken selskapsform man skal velge. I praksis er det tre hovedformer som velges ved organisering av mindre bedrifter.

Enkeltmannsforetak: Selskap med en fysisk eier som står fullt ut økonomisk ansvarlig for virksomhetens forpliktelser og gjeld.

Ansvarlig selskap: Selskap med to eller flere eiere, hvor eierne har et personlig ansvar for virksomhetens forpliktelser og gjeld. Det er i praksis to hovedformer for ansvarlig selskaper. I et ansvar-

lig selskap (ANS) har *alle* eierne et personlig, solidarisk ansvar for *bele* gjelden. I et selskap med delt ansvar (DA) har eierne *samlet* et personlig ansvar for hele gjelden, men hver eier belastes kun opptil sin avtalte *eierandel*.

Aksjeselskap: Eier/eierne har *ikke* personlig ansvar for selskapets gjeld. Eierne kan i utgangspunktet kun tape innskutt egenkapital, som minimum må være 100 000 kroner.

Valg av selskapsform vil avhenge av en rekke faktorer, blant annet skatt, som må vurderes nøye. Dette temaet vil bli behandlet i en egen artikkel når det foreligger klarere føringer fra myndighetene for den nye skattereformen.

Valg av foretaksnavn

Når du velger et navn for virksomheten din, må du ta i betraktning at navnet skal være bedriftens ansikt utad i mange år. Navnet bør derfor fungere selv om aktivitetsnivået i virksomheten endres. Du kan tidlig undersøke i Foretaksregisteret om det navnet du har tenkt på kan benyttes, eller om det er opptatt. Har du funnet et navn du er spesielt fornøyd med, bør du melde fra til Foretaksregisteret for å få sikret rettigheten til bruk av det. Vær oppmerksom på at det i Foretaksnavneloven stilles visse formalkrav til hvordan navnet utformes. Særsilt for enkeltmannsforetak er at man er forpliktet til å ha med innehaverens slektsnavn i foretaksnavnet.

Registrering av foretaket

Når du har tatt stilling til det ovenstående, er tiden inne til å registrere virksomheten. Når du formelt stifter et selskap, ansetter arbeidstakere og/eller starter omsetning av avgiftspliktige varer eller tjenester, må du fylle ut skjemaet "Samordnet Registermelding del 1" (andre skjemaer kan være aktuelle, avhengig av selskapsformen du velger). Dette skjemaet skal sendes til Enhetsregisteret i Brønnøysundregistrene, som sørger for å melde fra selskapsregistreringen til ulike instanser. Skjemaet, samt hjelp til utfylling, kan du få hos Brønnøysundregistrene. Du vil også måtte ta stilling til om

du skal registreres som foretak, arbeidsgiver og/eller merverdiavgiftspliktig.

Når registreringen av foretaket er i orden, vil du få tilsendt en firmaattest som dokumenterer registreringen av selskapet. Ved eventuelle endringer i selskapets struktur, som for eksempel overgang til annen selskapsform, ny daglig leder og så videre, må du melde fra til foretaksregisteret. De vil da sørge for å oppdatere endringene i de ulike registrene, samt sende deg en ny firmaattest.

Regnskap – ekstern regnskapsfører?

Veterinærvirksomhet utfører etter Merverdiavgiftsloven avgiftspliktig omsetning, det vil si salg man må beregne merverdiavgift av, og vil derfor være pliktig til å levere omsetningsoppgave. Dette innebærer at din virksomhet også må oppfylle kravene til registrering og dokumentasjon (omtalt nedenfor). Det er derfor viktig å ha kunnskap om bokføring og regelverk, enten du skal føre regnskapet selv, eller har noen til å hjelpe deg. I tillegg må du vurdere om du har tilstrekkelige kunnskaper til å administrere din økonomi. Dette innebærer blant annet å betale kjøpsfakturaer, utstede salgsfakturaer, bestille materiell, samt betale skatter og avgifter til rett tid. I tillegg er det svært viktig at man helt fra starten sørger for å skille private midler fra bedriftens midler. Sørg for å ha en egen bedriftskonto i banken som kun er til bruk for virksomhetens midler.

Husk!

Det er du som har ansvaret for at regnskapet utføres i henhold til norsk lovgivning. Et korrekt regnskap er det beste styringsredskapet du har i bedriften.

Du bør tidlig bestemme deg for om du skal utføre regnskapsarbeidet selv eller ikke. Har du kapasitet og kunnskap, kan du vurdere å gjøre det selv. Du bør uansett søke veiledning og råd hos en autorisert regnskapsfører eller revisor i forbindelse med etablering av rutiner og systemer. En ekstern regnskapsfører kan også være en støttespiller underveis, og bistå med årsavslutning og selvangivelse.

Spar tid og ressurser, samtidig som du fokuser på din kjernevirksomhet, ved å la profesjonelle regnskapsførere ta seg av regnskapet ditt!

Dersom du ikke finner det hensiktsmessig å utføre eget regnskapsarbeid, vil du kunne spare mye tid og ressurser på å sette bort dette til noen som har nødvendig erfaring og teknologi på området. På denne måten får du mulighet til å fokusere på det du behersker best, og ivareta din egen kjernevirksomhet.

Hvis du skal velge en regnskapsfører, bør du finne en som kan være en diskusjonspartner og rådgiver for å løse dine daglige utfordringer. Det anbefales å kontakte en regnskapsfører som har erfaring med veterinærers arbeid fra tidligere. Kompetanse, tilgjengelighet og pris blir ofte viktige momenter ved vurdering av eksterne regnskapsførere. Husk at eksterne fagfolk som oftest kan utføre oppgavene raskere og mer nøyaktig enn en uten nødvendig erfaring. I tillegg får man gjerne rådgivningstjenester med på kjøpet!

Husk!

Meld fra til Enhetsregisteret hvem som til enhver tid er din regnskapsfører!

Regnskapssystem

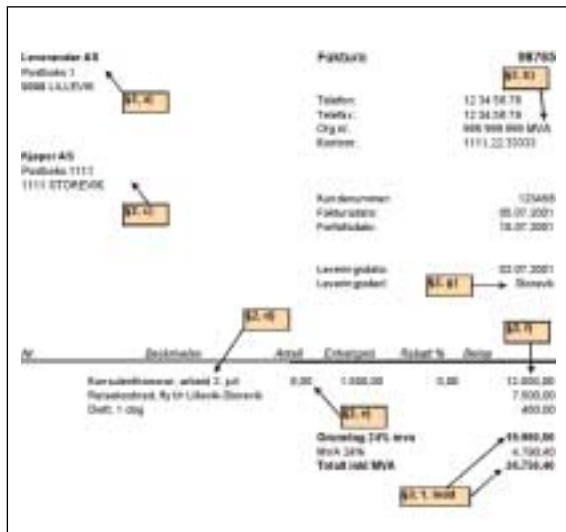
Dersom du velger å føre regnskapet ditt selv, bør du velge et regnskapssystem. Det anbefales å la en regnskapsfører eller revisor hjelpe deg å finne et program som passer til ditt behov. I tillegg til at programmet må tilfredsstille lovens krav, bør det kunne gi alle lovpålagte rapporter.

Bokførings- og dokumentasjonsregler

Regnskapsloven setter krav til korrekt regnskapsføring. I tillegg er det fra 1. januar 2005 varslet innføring av ny Bokføringslov. Her stilles krav til hvordan regnskapet skal utføres, samt oppbevaring og utstedelse av dokumentasjon. Nedenstående punkter er viktig informasjon i forbindelse med bokføring og dokumentasjon til den som fører og/eller har ansvar for regnskapet:

- Alle opplysninger som har betydning for resultat og formue skal registreres.
- Opplysninger må bokføres med beløp, dokumentasjonsdato, periode, dokumentasjons-henvisning, kontokoder og andre relevante behandlingkoder.
- Kontantsalg skal registreres på kassaapparat, terminal eller annet likeverdig system slik at salget lagres i systemet.
- Alle bokførte opplysninger skal dokumenteres.
- All dokumentasjon tilknyttet regnskapet skal oppbevares i ti år, og regnskapsbilag skal vise bilagsnummer.
- Oppbevaringen av regnskapsmateriale skal være ordnet og sikret mot tyveri og ødeleggelse.
- Dokumentasjon skal være tilgjengelig for offentlig kontrollmyndighet i oppbevaringstiden.
- I henhold til forskrift nr. 2 til merverdiavgiftsloven må et salgsdokument minst inneholde:

fortsetter neste side...

§ 2 a) Navn og adresse til leverandør, b) org.nr etterfulgt av bokstavene MVA, c) navn og adresse til kjøper, d) beskrivelse av varen/tjenesten, e) kvantum, f) vederlag for varen/tjenesten, g) leveringssted, §3) mva beløpet.

Merverdiavgift

De veterinærtjenestene som din virksomhet yter, er merverdiavgiftspliktig i henhold til Merverdiavgiftsloven. Merverdiavgift er en omsetningsavgift som staten krever inn på varer og tjenester som ytes i Norge. Kravet for å kunne bli registrert i Merverdiavgiftsmanntallet, er at man kan dokumentere en omsetning over 50 000 kroner eksklusiv merverdiavgift i løpet av en periode på tolv løpende måneder. I den perioden man *ikke* er merverdiavgiftsregistrert, kan man ikke beregne utgående avgift eller trekke fra inngående avgift. Når du har nådd grensen på omsetning over 50 000 kroner, skal du fylle ut og sende inn merverdiavgiftsdelen (del 2) i Samordnet Registermelding. Du mottar så en bekreftelse på din registrering i Merverdiavgiftsmanntallet. Virksomheten er nå avgiftspliktig, med de plikter og fordeler det medfører. Skjematet finner du på www.brreg.no.

Hovedregelen sier at man hver annen måned (terminvis) som avgiftspliktig virksomhet, må rapportere virksomhetens merverdiavgift til sitt lokale fylkesskattekontor. Omsetningsoppgaven viser utgående avgift (salg) og inngående avgift (kjøp). Differansen er enten merverdiavgift du må betale til Fylkesskattekontoret, eller avgift du får tilbakebetalt.

Husk mva-spesifisering!

Husk å kontrollere mva-spesifisering på kjøpsfakturaer. Det vil ikke kunne gjøres fradrag for inngående mva dersom denne ikke er spesifisert.

Hovedregelen for rapportering av merverdiavgift er rapportering av seks terminer i løpet av et år. Små virksomheter med omsetning under en million kroner eksklusiv merverdiavgift i løpet av kalenderåret kan i henhold til Merverdiavgiftsloven søke om å levere omsetningsoppgave en gang i året. Søknadsfristen for dette er 1. februar, og sendes ditt lokale Fylkesskattekontor.

For veterinærer eksisterer det en særregel for rapportering av merverdiavgift. Det innebærer at du leverer omsetningsoppgaven og betaler merverdiavgift én gang i året. I praksis gjennomføres dette ved at man søker om oppgavefritak for 1. til 5.termin, og at omsetningen for hele regnskapsåret innberettes på omsetningsoppgaven for 6. termin, med forfall 10. april. (Jf. Brev fra Finansdepartementet og Skattedirektoratet knyttet til Mval. § 30). Vi gjør oppmerksom på at denne fristen ikke sammenfaller med ordinær rapportering av termin seks (som er 10. februar). Søknad om dette skjer ved merverdiavgiftsregistreringen av foretaket, hvor man krysser av at man er en veterinærbedrift.

Omsetningsoppgaven består av en oppgavedel og en betalingsdel. Du vil få tilsendt omsetningsoppgaven fra ditt lokale fylkesskattekontor i god tid før rapportering. Ferdig utfylt oppgave sendes til returadresse oppgitt på blanketten. Det er også mulig å levere elektronisk oppgave gjennom www.altinn.no.

Ved årlig rapportering av merverdiavgiften er det ekstra viktig å ha en bedriftskonto, hvor man sørger for å sette av penger gjennom året til å betale avgiften.

Forskuddsskatt

Dersom du har registrert virksomheten som et enkeltmannsforetak, er det særlig nødvendig at du er oppmerksom på beregning og innbetaling av forskuddsskatt. Det er du personlig som er ansvarlig for innbetaling av din skatt. Det kan være vanskelig å stipulere hva årlig inntekt som nyetablert virksomhet vil være. Men for å unngå ubehagelige overraskelser i form av høy restskatt, bør du beregne og innbetale forskuddsskatt. Innbetalingen skal skje kvartalsvis til kommunekasserens kontor.

Du har nå fått noen råd og tips om det å starte egen virksomhet. Dersom du skulle ha flere spørsmål knyttet til dette, anbefaler vi deg å ta kontakt med en eller flere av de kontorene vi henviser til i nedenstående linker. Vi ønsker deg lykke til!

Marianne Oldero

Konsulent
Deloitte

Anita Sandnes

Senior-konsulent
Deloitte

Viktige lover og forskrifter

- Aksjeloven
- Selskapsloven
- Foretaksnavneloven
- Regnskapsloven
- Regnskapsførerloven
- Bokføringsloven – 1. januar 2005. Ot.prp. nr. 46 (2003–2004)
- Merverdiavgiftsloven
- Forskrift om innhold av salgsdokumenter m.v. (Mval. Forskr. Nr 2)
- Skatteloven
- Ligningsloven
- Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

Alle lovene finner du på www.lovdato.no.

Nyttige linker

- Elektronisk rapportering til det offentlige: www.altinn.no
- Arbeidsmiljø: www.arbeidstilsynet.no
- Offentlig info rundt bedriftsetablering: www.bedin.no
- Brønnøysundregistrene: www.brreg.no
- Aktuelle lover: www.lovdato.no
- Info om etablering og drift: www.spor-oss.no
- Info om skatter og avgifter: www.skatteetaten.no

Vi takker for samarbeidet i året som er gått, og ønsker alle våre nåværende og fremtidige kunder

*en riktig trivelig jul,
og et godt nyttår!*

The logo for europharma, featuring the word "europharma" in a sans-serif font. The "eu" is in red and the "ropharma" is in black. A thin black arc is positioned above the "e" and "r".

Lufthavnveien 3, 8370 Leknes.
Tlf. 76 06 09 30
Fax: 76 06 09 40
Grønt nummer: 800 33337